

Tulajtos: MOLNAR AGNES

ajtasas ideje: 1985.

TART.: A KARAI TASHAZ DOKUMENTACIOJA

37 lap + 5 lap - 1991. jan 8.

Karaii tojhas jelyseke

FOLKORASZI MUTATO: KARAI

SAK MUTATO:

X . 2.

PAPIRIPARI VALLALAT

KISKUNHALASI GYARA

LELTAKONAS

ATUEZETVE A NA-166/85-es TETELE ALOL.

A karádi tájház berendezéseinek jegyzéke 1991. január 8-án

Első szoba

A fal	- láda	62.68.1.
	- vékaruha	62.103.1.
	- vékaruha	62.106.1.
	- vékaruha	62.152.1.
	- vékaruha	62.153.1.
	- vékaruha abrosz	62.157.1.
	- abrosz	62.158.1.
	- szilke (3db)	ltszn.
	- olajmécses	79.22.32.
B fal	- ágy	82/150.
	- szalmazsák	81.22.17.
	- lepedő	81.2.3.
	- dunnahuzat	ltszn.
	- vánkoshuzat	ltszn.
	- ágyterítő	82/153.
	- csizmahúzó	81.36.44.
	- kisszék	ltszn.
	- családi kép	82/165.
	- Krisztus kép	81.37.1.
	- Mária kép	81.37.2.
	- óra	68.22.18.
	- bölcső	ltszn.
	- pólyavánkos	81.22.17.
	- asztal	82/146.
	- sarokpad	82/145.
	- abrosz	62.159.1.
	- korsó	81.36.17.
	- lámpa	71.10.11.
	- légyfogó	80.35.1.
	- tál	?
	- bögre	62.12.7.1.
	- bögre	62.71.1.
	-tányérok	65.372.1.
	"	80.15.3.
	"	2229.
	"	7462.
	"	2124.
	"	68.25.6.
	"	65.37.3.1.
C fal	- keretes, zenélő kép	7450.
	- subplot	82/154.
	- subplotterítő	82.16.4.
	- tükör	67.16.1.
	- kereszt	79.49.1.
	- kereszt	74.12.8.
	- gyertyatartó	79.5.2.

	- bögre (4 db) + 2 db ajándék	ltszn.
	- kereszt üvegben	ltszn.
	- falitükör	82/147.
	- családi kép (3 db)	
	/ajándék, időleges/	ltszn.
	- függönytartó (2 db)	ltszn.
	- katonai emlékkép	ltszn.
	- rokka	79.21.50.1-3.
	-	
D fal	- szövőszék	80.10.1-5.
	- vetélők	ltszn.
	"	81.17.12.
	"	76.31.38.2.
	- szekrény	82/155.
	- vasfogas	82/156.
	- szalmafonatos szék (3 db)	ltszn.
	(81.36.47.?, 81.36.49.??,	
	81.36.50.?)	
	- 4 db fotóabló	

AJÁNDÉK

- 1 db rokka
- 1 db citera
- 2 db vászonkombiné
- 1 db kék szövet szoknya
- 1 db zöld szövet szoknya
- 1 db fekete liszter kötény
- 1 db alsóing
- 1 db fekete rékli

Konyha

A fal	- kecskelábu asztal	82/169.
	- tál	66.19.3.1.
	- kanosó	62.190.1.
	- olajos korsó	81.36.1.2.
	- kanáltartó	82./161.
	- villák	81.12.3.
	"	81.13.10.2.
	"	81.13.14.
	- kanál	79.48.1.
	- lámpa	624.
	- korsó (zöldmázás)	62.61.1.
	-	
B fal	- tejesfazekak	62.86.1.
	-	62.65.1.
	"	81.15.42.
	"	81.36.10.
	"	62.140.1.
	▼ savanyító fazék	62.66.1.
	- poharak	81.36.2.
	"	62.112.1.
	"	81.15.21.
	- sótartó edény	81.15.22.
	- paprikatartó	

A pitar falán
Levo tárgyak

	- tányér	65.368.1.
	- tányér	62.85.1.
	- tányér	4217.
	- tányér	66.192.2.
	- tál	ltszn. (82/333.?)
B fal	- fazék	62.73.1.
	- fazék	65.29.1.
	- fazék	81.36.8.
	- fazék	81.15.48.
	- köpülő	81.36.32.
	- mozsár	62.78.1.
	- tarkedlisütő	81.36.13.
	- mángorló	81.36.42.
	- sütőlapát	ltszn. (82/163.?)
	- szűrőkanál	70.29.3.
	- sütőpléh	81.37.18.
	- mozsár	ltszn. (82/152.?)
	- nagykanál	62.147.1.
	- katlan	73.49.45.
	- xxxxx savanyító	81.36.33.
C fal	- fazekak	81.36.6.
	- "	81.36.30.
	- "	62.144.1.
	- "	62.108.1.
	- háromlábú lábos	62.139.1.
	- kuglófsütő	64.139.1.
	- lábas	71.27.3.
	- fazekak	72.49.1.
	- "	55.64.1.
	- "	77.10.17.
	- "	52.4.3.
	- "	65.67.1.
	- "	81.36.31.
	- "	81.36.15.
	- szita	81.16.18.
	- kovásztevő fa	62.97.1.
D fal	- tekno	82.12.22.
	- kanáltartó	8763.
	- kanál	81.13.5.
	- kanál	62.87.1.
	- kiskanál	ltszn.
	- főzőkanál (2 db)	ltszn. (176.?)
	- sótartó	80.12.6.
	- olajos korsó	79.10.2.

- törölköző	62.154.1.
- szappantartó	81/151.
- teknő	69.33.1.
- szakajtó	77.28.3.
- sóstál	62.89.1.
- kanál	62.135.1.
- szakajtó	ltszn.
- vizespad	81.22.24.
- kanta	79.22.17.
- mosófa	81.36.43.
- köpülő	62.40.1.1.
- korsó	81.36.4.
- tojástartó bucsér (háncsból, tevővel)	ltszn.
- szalmafonatos szék (4 db)	

Hátsó szoba

I. álló tárló

- halottas lepedő	ltszn.
- ingmellek	3009.
"	759.
"	773.
"	756.
- ing (1 db)	

II. fekvő tárló

- vánkos	(10.744.?)
- pólyakötő (rózsaszín alapon kék hímzés)	
- fehér hímzéses kis méretű terítő (2 db)	

III. álló tárló

- ing	66.21.1.
- ingmellek	3008.
"	ltszn.
"	ltszn.
- kézelők	757.
"	763.
"	755.
‡	ltszn.

IV. álló tárló

- Botos Mihály inge	?
- férfi ing	ltszn.
"	ltszn.
"	ltszn.
- ingmell (Horváth János)	ltszn.
- jegykendő	ltszn.

V. álló tárló

Karádi hímzőszakkör munkája

- futó 2 db
- asztalterítő 1 db
- kis terítő 1 db
- párna 2 db

Női bábu

- gombos kapca (1 pár) 62.119.1.1-2.
- hosszú ing 62.149.1.
- női ing 62.168.1.
- női szoknya 62.174.1.
- tilangli 62.164.1.
- fejkendő (kánya) 62.162.1.
- fekete kötény 62.123.1.
- vállkendő 62.173.1.
- cipő (1 pár) ltzn.

Férfi bábu

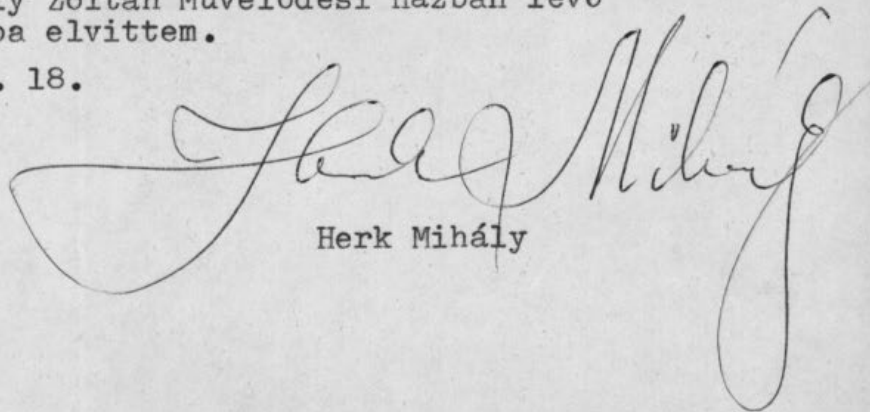
- gatyá ltzn.
- ing 66.17.1.
- kalap 66.210.1.
- csizma (1 pár) 82/330.
- paszitos pohár (2 db) ltzn.
- függönytartó (3 db) ltzn.

Karád, 1991. január 8.

I g a z o l á s

Igazolom, hogy a karádi tájházból az általános iskola
Honismereti Szakkörének tulajdonát képező 2 db paraszt-
barokk széket a Kodály Zoltán Művelődési Házban lévő
Helytörténeti Muzeumba elvittem.

K a r á d, 1988. aug. 18.

A large, elegant handwritten signature in cursive script, reading 'Herk Mihály'. The signature is written in dark ink and occupies the right side of the page, extending from the middle of the text block down towards the bottom.

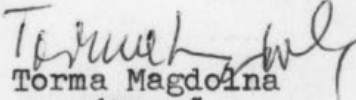
Herk Mihály

Átvételi elismervény

Alulírott Torma Magdolna karádi lakós a mai napon a
Tájháznak kiállítás céljára kölcsön adott 1 db karádi
himzett bluzomat átvettem, illetve visszavettem.

K a r á d, 1989. október 13.

Szukits Sándorné
átadó

Torma Magdolna
átvevő

1db üllőfartó ja

1db cifra

2db pohár

1db csillag

1db favella 3 díz

1db madzagok (vagy kékragyódecske)

A karádi tájház berendezéséhez
jegyzéke 1991. jan. 8-án

ÁTADÁS-ÁTVÉTELIS TÁRGYLISTA A KARÁDI TÁJHÁZ BERENDEZÉSÉHEZ

Első szoba

A fal: - láda

62.68.1. ✓

- textilek

ve'zaruka

62.103.1. ✓

ve'zaruka

62.106.1. ✓

ve'zaruka

62.152.1. ✓

ve'zaruka

62.153.1. ✓

abronc

62.157.1. ✓

abronc

62.158.1. ✓

- a kályha mellett a vasköbökben 3 szilke ltsz.n.
és 1 olajmécses

79.22.32. ✓

B fal: - ágy

82/150. ✓

- szalmaszák

81.22.17. ✓

- lepedő

81.2.3. ✓

- dunnahuzat

ltsz.n. ✓

- vánkoslukst

ltsz.n. ✓

- ágyterítő

82/153. ✓

- csizmahúzó 81.36.44. ✓

- kisasztal

ltsz.n. ✓

* - szék

81.36.49. ?

ltsz.n. ?

* - szék

81.36.50. ?

ltsz.n. ?

- családi kép

82/165. ✓

- Krisztus-kép

81.37.1. ✓

- Mária-kép

81.37.2. ✓

- óra

68.22.18. ✓

- bölcso

ltsz.n. ✓

81.22.17.

- pólyavánkos

(79.44.6. ? (mics))

- asztal

82/146. ✓

- sarokpad

82/145. ✓

- abronc

62.159.1. ✓

81.36.17.

asztalon - korsó

62.190.1. ✓

- lámpa

71.10. N. M. ✓

- légyfogó

80.35.1. ✓

- tálca ✓

- bögre

62.127.1. ✓

- bögre

62.71.1. ✓

- tányérok

65.372.1., 80.15.3.,

2229., 7462., 2124.,

68.25.6., 65.373.1.,

XIII. sz. szoba

TÁRGYLISTA II.

C fal:	- keretes zenélő kép	7450 ✓
	- sublót	82/154 ✓
	- sublót-terítő	82.16.4. ✓
	- tükör	67.16.1. ✓
	- kereszt	79.49.1. ✓
	-kereszt	74.12.8. ✓
	- gyertyatartó	79.5.2. ✓
	- bögre 4 db ✓ + 2 db ajándék ltz.u.	
	- kereszt üvegben ✓	
	- felitükör	82/147. ✓
	- 4 db családi kép - ajándék /időleges/	3 db van (1 db -ot elvitt az ajándékos)
	- függönytartó 2 db	ltz. ✓
	- katonai emlékkép	ltz. ✓
	- rokka	79.21.50.1-3. ✓
D fal:	- szövőszék	80.10.1-5. ✓
	- vetélők 1 db ltz.u.	81.17.12., 76.31.38.2. ✓
	- szekrény	82/155. ✓
	*- szék	81.36.47. ? (műves)
	- vasfogas	82/156 ✓
Ajándék	1 db szőnye + 1 db citera ajándék	
	4 db fotótabló	
	* 3 db kalimafonatór képek	
<u>KONYHA</u>		
A fal:	- kecskelábu asztal	82/169 ✓
	- tál	66.193.1. ✓
	- kancsó 81.36.12 olajos kancsó	81.36.17. ✓ 62.190.1.
	- kenővertartó	82/161 ✓
	- villák	81.12.3. ✓
		81.13.10.2. ✓
		81.13.14. ✓
	- kanál	79.48.1. ✓
	- lámpa	624 ✓
	- korsó /zöldmázos/	62.61.1. ✓
B fal:	- tejesfezákak zöld	62.86.1. ✓
	- water	62.65.1. ✓
	- water	81.15.42. ✓
		81.36.10. ✓
	- savanyító faza's barva	62.140.1. ✓
	- poharak	62.66.1., 81.36.2. ✓
		62.112.1. ✓

TÁRGYLISTA III.

- sőtartó edény		81.15.21. ✓
- paprikatartó		81.15.22. ✓
A piter falán lévő tárgyak		
- tányér		65.368.1. ✓
		62.85.1. ✓
		4217 ✓
		66.192.2. ✓
- tál	ltk.u.	82/333 ?
B fal: - fazék		
		62.73.1. ✓
		65.29.1. ✓
		81.36.8. ✓
		81.15.48. ✓
- kúpuló	62.40.1.1.	81.36.32. ? ✓
- mozsár	78.22.17 ^{szórtó}	62.78.1. ✓
- tarkedlisütő	(szemencsés)	81.36.13. ✓
- mángorló		81.36.42. ✓
- sütőlepát	ltk.u.	82/163.
- szűrőkenál		70.29.3. ✓
- sütőpléh		81.37.18. ✓
- mozsár	ltk.u.	82/152
- nagykenál		62.147.1. ✓
- katlen		73.49.45. ✓
- sevényitós		81.36.33. ✓
C fal: - fazékok		
		81.36.6. ✓
		81.36.30. ✓
	drótosított	62.144.1. ✓
	vas	62.108.1. ✓
- háromlábú lábas		62.189.1. ✓
- kuglófsütő		64.139.1. ✓
- lábas		71.27.3. ✓
- 2 db fazékok		72.49.1. ✓
	1 fa ü fazék ltk.u.	55.64.1. ✓
		77.10.17. ✓
		52.4.3. ✓
		65.67.1. ✓
- fazék		81.36.31. ✓
		81.36.15. ✓
- szita		81.16.18. ✓

TÁRGYLISTA IV.

- kovásztefőfa	62.97.1. ✓
D fel: - teknő	82.12.22. ✓
- kanáltartó	8763 ✓
- kanalak	? 176, 81.13.5. ✓
	62.87.1. ✓
- kanál 1 db	1tsz. ✓
- főzőkanál 2 db	1tsz. ✓ (176?)
- sótartó	80.12.6. ✓
- olajos korsó	79.10.2. ✓
- <u>törölköző</u>	62.154.1. ✓ (Lottos)
- szappentartó	81/151 ✓
- teknő	69.33.1. ✓
- szakajtó	77.28.3. ✓
- sóstál	62.89.1. ✓
- kanál	62.135.1. ✓
- szakajtó	1tsz. ✓
- vizesped	81.22.24. ✓
- kanta	79.22.17. ✓
- mosófa	81.36.43. ✓
- kőpülő	62.40.1.1. ✓
- korsó	81.36.4. ✓
+ 1 db tojástartó bucsó ^{hetővel} (kúcsból)	81.36.4. ✓

HÁTSÓ SZOBA

I. álló tárló

1 db zanos	} kalmefuatos szék
1 db ta'ncs	
- halottas lepedő 2 db ta'ncs nélküli	1tsz. ✓
- ingmellék - 4 db.	3009
4 db ing - 1 db	759
	773
	756

} 4 db ingmell

II. fekvő tárló

- vánkos	(10.744.) ✓
----------	-------------

III. álló tárló

- ing ✓	66.21.1. ✓
- ingmellék	3008 ✓
"	3 db ingmell ✓
"	4 db székcs ✓
"	1tsz. ✓
"	1tsz. ✓

- székcs	757 ✓
"	763 ✓
"	755 ✓
"	1tsz. ✓

TÁRGYLISTA V.

- inguall		ltsz.	
		ltsz.	
IV. álló tárló			
- Botos Mihály inge /magántulajdon/		? ✓	
ing	3 db ff-ri ing	ltsz. ✓	
"	1 db jegykendő	ltsz. ✓	
inguall	1 db ingalóll	ltsz. ✓	
- jegykendő ✓	" HORVÁT János "	ltsz.	
V. álló tárló	Karádi Cs. úr emlékére emlékére		
Női bábú:	2 futo' 1 arzfaltentő		
- gombos kapca /1 pár/	1 kis tenőr 2 párna	62.119.1.1-2.	✓
- hosszú ing		62.149.1.	✓
- női ing		62.168.1.	✓
- női szoknya		62.174.1.	✓
- tilangli		62.164.1.	✓ (3)
- fejkendő (Zsuzsa)		62.162.1.	✓
- fekete kötény		62.123.1.	✓
- vállkendő		62.173.1.	✓
- cipő / 1 pár/		ltsz.	✓
Férfi bábú:			
- gatys		ltsz.	✓
- ing		66.17.1.	✓
- kabát		66.210.1.	✓
- csizma (1 pár)		82/330.	✓
(Telálható még a szobában)	2 db pezsitos pohár	ltszn.	✓
	3 db függőnytartó	ltszn.	✓

Karád, 1987. június 22.

Átadó: Strengli Jánosné
Wagner Erzsébet
sz. 1920.
Aranyos u. 7., Karád

Átvevő: Szukits Sándorné
Kreka Mária
sz. 1927.
Latinca u. 28., Karád

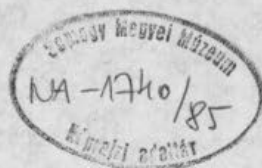
XX

átadó

XX

átvevő

Karád, 1991. jan. 8.

Első szobaA fal:

- láda 62.68.l. ✓
- textilek 62.103.l. ✓
- 62.106.l. ✓
- 62.152.l. ✓
- 62.153.l. ✓
- 62.157.l. ✓
- 62.158.l. ✓
- kályha, mellette a vakablakban 3 szilke ✓
- 1 olajmécse 79.22.32. ✓

B fal:

- ágy 82/150. ✓
- szalmazsák 81.22.17. ✓
- lepedő 81.2.3. ✓
- dunnahuzat *Ltr2:* ✓
- vánkoshuzat *Ltr2:* ✓
- ágyterítő 82/153. ✓
- csizmahuzó 81.36.44. ✓
- kisszék *Ltr2:* ✓
- szék 81.36.49. ✓
- szék 81.36.50. ✓
- családi kép 82/165 ✓
- Krisztus kép 81.37.1. ✓
- Mária kép 81.37.2. ✓
- óra 68.22.18. ✓
- bölcső *Ltr2:* ✓
- pólyavánkos 79.44.6. ✓
- pólyakötő 81.22.10. —
- asztal 82/146 ✓
- sarokpad 82/145 ✓
- abrosz 62.159.l. ✓

TÁRGYLISTA II:

asztalon

- korsó 62.190.1. ✓
- lámpa 71.10.9. ✓
- légyfogó 80.35.1. ✓
- tálal
- bögre 62.127.1. ✓
- bögre 62.71.1. ✓
- tányér 65.372.1. ✓
- " 80.15.3. ✓
- " 2229 ✓
- " 7462 ✓
- " 2124 ✓
- " 68.25.6. ✓
- " 65.373.1. ✓

C fal:

- keretes zenélő kép 7450 ✓
- sublót 82/154 ✓
- sublótterítő 82.16.4. ✓
- tükör 67.16.1. ✓
- kereszt 79.49.1. ✓
- kereszt / nagy / 74.12.8. ✓
- gyertyatartó 79.5.2. ✓
- bögre / 4 db / *Ar2:* ✓
- kereszt / üvegben / *Ar2:* ✓
- falitükör 82/147 ✓
- családi képek / 4 db / *afaluké (időleges)* ✓
- függönytartó / 2 db / *afaluké Ar2:* ✓
- katonai emlékkép *Ar2:* ✓
- rokka 79.21.50.1-3. ✓

D fal

- szövőszék 80.10.1-5. ✓
- vetélők 81.17.12. ✓
- " 76.31.38.2. ✓

TÁRGYLISTA III:

D fal:

- szekrény 82/155 ✓
- szék 81.36.47. ✓
- vasfogas 82/156 ✓

Konyha

A fal:

- kecskelábu asztal 82/169 ✓
- tál 66.193.1. ✓
- kancsó 81.36.17. ✓
- kanáltartó 82/161 ✓
- villák 81.12.3. ✓
- 81.13.10.2. ✓
- 81.13.14. ✓
- kanál 79.48.1. ✓
- lámpa 624 ✓
- KORSÓ (Földmérés) 02.01.1.

B fal:

- tejesfaték 62.86.1. ✓
- 62.65.1. ✓
- 81.15.42. ✓
- 81.36.10. ✓
- savanyító 62.140.1. ✓
- pohár 62.66.1. ✓
- 81.36.2. ✓
- 62.112.1. ✓
- sótartó edény 81.15.21. ✓
- paprikatartó 81.15.22. ✓

TÁRGYLISTA IV:Konyha

A pítar falán lévő tárgyak

- tányér 65.368.1. ✓
- 62.85.1. ✓
- 4217. ✓
- 66.192.2. ✓
- tál 82/333 ✓

B fal:

- fazék 62.73.1. ✓
- 65.29.1. ✓
- 81.36.8. ✓
- 81.15.48. ✓
- köpülő 81.36.32. ✓
- mozsár 62.78.1. ✓
- tarkedlisütő 81.36.13. ✓
- mángorló 81.36.42. ✓
- sütőlapát 82/ 1631 ✓
- szűrőkanál 70.29.3. ✓
- sütőpléh 81.37.18. ✓
- mozsár 82/152 ✓
- nagykanál 62.147.1. ✓
- katlan 73.49.45. ✓
- savanyító 81.36.33. ✓

C fal:

- fazék 81.36.6. ✓
- 81.36.30. ✓
- 62.144.1. ✓
- 62.108.1. ✓

TÁRGYJEGYZÉK V:Konyha :C fal:

- háromlábú lábas 62.189.1. ✓
- kuglófsütő 64.139.1. ✓
- lábas 71.27.3. ✓
- 72.49.1. ✓
- 55.64.1. ✓
- 77.10.14. ✓
- 52.4.3. ✓
- 65.67.1. ✓
- fazék 81.36.31. ✓
- 81.36.15. ✓
- szita 81.16.18. ✓
- kovásztevőfa 62.97.1. ✓

~~edl bu.~~D fal:

- teknő 82.12.22. ✓
- kanáltartó 8763 ✓
- kanalak 176 ✓
- 81.13.5. ✓
- 62.87.1. ✓
- kiskanál ~~172~~ ✓
- főzőkanál / 2 db / ~~172~~ ✓
- sótartó 80.12.6. ✓
- olajos korsó 79.10.2. ✓
- törölköző 62.154.1. ✓
- szappantartó 81/151 ✓
- teknő 69.33.1. ✓
- szakajtó 77.28.3. ✓
- sóstál 62.89.1. ✓
- kanál 62.135.1. ✓
- szakajtó ~~172~~ ✓
- vizespad 81.22.24. ✓
- kanta 79.22.17. ✓
- mosófa 81.36.43. ✓
- köpülő 62.40.1.4. ✓
- korsó 81.36.4. ✓

TÁRGYLISTA?VL:

Hátsó szoba

I. álló tárló

- halottas lepedő 62.182.l. ✓
- ingmell 3009 ✓
- 759 ✓
- 773 ✓
- 756 ✓
- halottas lepedő 62.104.l. ✓

1 dt halottas /
vra 0

II. fekvő tárló

- vánkos 10.744. ✓

LLL. álló tárló

- ing 66.21.l. ✓
- ingmell 3008 ✓
- Ltsz:ő ✓
- " ✓
- 757 ✓
- 763 ✓
- 755 ✓
- Ltsz:ő ✓
- " ✓

IV. álló tárló

- Botos Mihály inge / magán tulajdon / ✓
- ing Ltsz:ő ✓
- " " ✓
- " " ✓
- jegykendő " ✓

TÁRGYLISTA VII:

Hátsó szoba

Női bábu:

- gombos kapca / 1 pár / 62.119.1.1-2. ✓
- hosszú ing 62.149.1. ✓
- női ing 62.168.1. ✓
- női szoknya 62.174.1. ✓
- szebkendő 62.180.1. ✗ —
- tilangli 62.164.1. ✓
- fejkendő 62.162.1. ✓
- fekete kötény 62.123.1. ✓
- vállkendő 62.173.1. ✓
- cipő / 1 pár / *Ar2:* ✓

Férfi bábu:

- gatyá *Ar2:* ✓
- ing 66.17.1. ✓
- kalap 66.210.1. ✓
- csizma 82/330. ✓

2 dt papíros pohár edény. (10-20)
 fehér, vörös
 2 dt + 1 dt püffnyújtó!

Rippl-Rónai Múzeum tulajdonában levő k a r á d i
néprajzi tárgyak jegyzéke.

755. Ingmell /férfi/	62.8.1. Lapát
756. Ingmell /férfi/	62.9.1. Mosólapicka
757. Ingmell /férfi/ "borítás"	62.10.1. Mosólapicka
759. Ingmell /férfi/	62.11.1. Falapát
760. Falikorsó	62.12.1. Kisszék, "Gyalogszék"
761. Falikorsó	62.13.1. Kalapács
762. Falikorsó	62.14.1. Gyomláló "Juszopszedő luca"
763. Ingmell /férfi/	62.15.1. Répavágó "Répavágó es"/"S"/
764. Csutora	62.16.1. "Áspa" Kenderfonalat teker-
tek rá
765. Ingmell /férfi/	62.17.1. Sótartó
767. Kézelő /férfi ingnél/	62.18.1. Mozsár, paprikatorésre
768. Mellény /karádi himzés/	62.19.1. Mozsár, gabonatorésre
769. Csutora	62.20.1. Gereben
773. Ingmell /férfi/	62.21.1. Méhkas
2934. Zsebkezdősarok	62.22.1. Lopó "Hébér"
2935. Terítő	62.23.1.1, 2. és 3. Motolla "Gombo-
litó" talpa, szára és szára
3006. Ingmell /férfi/	62.24.1. Mosófa, "Mosólapicka"
3008. Ingmell /férfi/	62.25.1. Faszék
3009. Ingmell /férfi/	62.26.1. Tekercs, "Tekercs"
3010. Kézelő /férfi ingnél/	62.27.1.1, 2, 3, 4. Fafog "Záp" "Gombo-
litó" alkatrésze
3011. Ingmell /férfi/	62.28.1. Fogas, "Fogas" ruhaakasztás-
ra
3012. Ingmell /férfi/	62.29.1. Tejesköcsög
3014. Ingmell /férfi/	62.30.1.1, 2. Törő "Zupa" talpa és
törője
3016. Ingmell /férfi/	62.31.1. Korszó, viznek
3017. Inggallér	62.32.1. Korszó, viznek
3018. Inggallér /férfi/	62.33.1. Korszó, viznek /ujabban olaj
volt benne/
3021. Kézelő /férfi ingnél/	62.34.1. Szőlőmetező kés
10.265. Karádi himzés	62.35.1. Kapa, kukoricaszár vágásra
10.266. Karádi himzés	62.36.1. Fagereblýe
10.267. Karádi himzés	62.37.1. Sütőlapát
10.268. Karádi himzés	62.38.1. Kasza
10.269. Karádi himzés	62.39.1. Kaszacsapó, "Takaró"
10.270. Karádi himzés	62.40.1.1, 2, 3, 4. Cserépközüllő "Kö-
püllő", "szára", "tányér" és
"fedő"
10.271. Karádi himzés	62.41.1.1, 2, Kaszakótartó, "Tokmány"
és kaszakó
10.272. Karádi himzés	62.42.1. Kampó, "Kampó" Gyümölcsze-
dő kosár fára akasztásához
10.273. Karádi himzés	62.43.1. Vakaró, "Vakaró" marha vaka-
rására
10.274. Karádi himzés	62.44.1. "Káposztaszelő"
10.744. Vánkoszuzat	62.45.1. "Zsákmadzagcsináló"
10.917. Ing, férfiang	62.46.1. "Kampó" zsuppkötél-csiná-
láshoz
10.919. Ing, férfiang	62.47.1. Lopótök "Tutuka"
10.921. Ing, férfiang	62.48.1. Favilla
10.922. Tálcaterítő	
10.923. Ingmell /fél/	
10.924. Ingmell	
11.002. Pruszli "női pruszli"	
12.445. Ing, férfiang, fehér him-
zéssel	
62.1.1.1.-2 Sótartó és fedele	
62.2.1. Szakasztó, "Szakajtó"	
62.3.1. Fönött tartály "Bucsér"	
62.4.1. Fönött tartály "Bucsér"	
62.5.1. Szakasztó, "Hosszi sza-
kasztó"	
62.6.1. Méhkas	
62.7.1. Fabödön "Zsíros vendő"	

- 62.49.1. Borszűrő
62.50.1. Mozsár, dió, mák törésre
62.51.1. Cserépedény, "Paraszt pohár"
62.52.1. Disznóhólyag, borogatáshoz való jég tartására
62.53.1. Kályhacsempe
62.54.1. Kályhaszem
62.55.1. Kályhaszem
62.56.1. Cséphadaró, "csép" bab, borsó csépléséhez
62.57.1. "Gabonahúzó", gabona szétte-
regetéséhez
62.58.1. "Mángorló lapicka"
62.59.1. Tiló, "Tiló", "tiluló"
62.60.1. 1, 2, Fonnott tartály, "Bucser"
és fedele
62.61.1. "Csecses korsó"
62.62.1. Viaszgyertya
62.63.1. Viaszgyertya
62.64.1. Cserépfazék, "lakodalmi fő-
zófazék"
62.65.1. Köcsög, "Tejes köcsög"
62.66.1. Cserépedény, "Paraszt pohár"
62.67.1. Korsó, viznek
62.68.1. Láda
62.69.1. Faliszekrény, polcos
62.70.1. Fazék, "Fazék"
62.71.1. Köcsög, "Köcsög"
62.72.1. 1, 2, 3. Rokka, Guzsalyállvány
és Guzsaly
62.73.1. Mángorló lapicka
62.74.1. Mángorló sodrony
62.75.1. Láda
62.76.1. Szénavágó
62.77.1. Köcsög
62.78.1. Mozsár
62.79.1. Parasztfazék
62.80.1. Marha szájkosár, "Marhakosár"
62.81.1. Falapát
62.82.1. Cserépfazék, "Lakodalmi le-
vesfőző-köblös"
62.83.1. Kovászfa, "kovásztevő fa"
62.84.1. 1, 2. Klumpa, "Klumpa"
62.85.1. Kocsonyás tál
62.86.1. Tejesköcsög
62.87.1. Fakanál, "Fakalány"
62.88.1. Gereblye, "Rugódzó-geréble"
62.89.1. Tányér, "Fátál"
62.90.1. Vágódeszka
62.91.1. Szalmahúzó, "Vonyogó"
62.92.1. Tyukborító, "Csirkeszatyor"
62.93.1. 1, 2, 3, 4. Motella, "Gombolító"
széke, tengelye, szár-
nya és szárnya.
62.94.1. Szita
62.95.1. Fagereblye, gyerekjátékszer
62.96.1. Vasvilla, "Kévedobáló"
62.97.1. Kovászfa, "Kovásztevő fa"
62.98.1. Fakanál, "Kovászkeverő"
62.99.1. Fakanál, "szivalekvár" fő-
zéshez
62.100.1. Csákány
62.101.1. Kapa
62.102.1. Köcsög
62.103.1. Vékaruha
62.104.1. Halottas lepedő vége
62.105.1. Abrosz, lakodalmi teri-
téshez
62.106.1. Szakasztóruha, "Szakajtó-
ruha"
62.107.1. Köpülő tányérja
62.108.1. Cserépfazék, "Horvát fa-
zék", lakodalmi főzőfazék
62.109.1. Kocsonyás tál
62.110.1. Cserépedény, "Tejesfazék"
62.111.1. Tejesköcsög
62.112.1. Zsirtartó fazék, "Zsiros"
62.113.1. Lopó, "Hébér"
62.114.1. 1, 2. Borszűrő és rudja
62.115.1. Sótartó
62.116.1. Falapát
62.117.1. Teknő, "Pólateknő", böl-
csőnek
62.118.1. Fonószelek, "Fonyószelek"
62.119.1. 1, 2. Kötött harisnya, "Gom-
bos kapeca"
62.120.1. Fagereblye, "Rugódzó ge-
réble"
62.121.1. Méhkas
62.122.1. Férfi mellény, "Pruszlik"
62.123.1. Kötény, női, ünneplő
62.124.1. Lopótök, "Kobak"
62.125.1. Lopótök, "Kobak"
62.126.1. Csirkeitató
62.127.1. Köcsög, tejfelnek
62.128.1. Csizmahúzó
62.129.1. Sótartó
62.130.1. Fakanál, "Lisztmérő kalás"
62.131.1. 1, 2. Fatányér és teteje
62.132.1. Alsószoknya, ünneplő
62.133.1. Kis teknő, "Melence" já-
tékszer
62.134.1. Kiságy, játékszer
62.135.1. Fakanál "Fakalány"
62.136.1. Fakanál "Fakalány"
62.137.1. Fakanál, "Fakalány"
62.138.1. Fakanál, "Fakalány"
62.139.1. Szakasztó, "Szakajtó"
62.140.1. Fazék
62.141.1. Korsó
62.142.1. Vászonszoknya, "előruha"
női
62.143.1. Kaszatló
62.144.1. "Horvát fazék" lakoda
főzőfazék
62.145.1. Fakanál, "Kovásztevő"
62.146.1. Fakanál téstakeverő

- 62.147.1. Kanál, "Lekvárkeverő kanál"
 62.148.1. Teknő, "Pólateknő" játékszer
 62.149.1. Női hosszú ing, "Hesszi ümög"
 62.150.1. Pendely "Péntől"
 62.151.1. "Kabát", női téli ujjas
 62.152.1. Szakasztóruha, "szakajtóruha"
 62.153.1. Vékáruha, "Vékára való"
 62.154.1. Törülköző, "Hosszi kendő"
 62.155.1. Lapedő
 62.156.1. Ing, "Dudos ing", női rövid, ünneplő
 62.157.1. Abrosz, köznapi használatra
 62.158.1. Abrosz, lakodalmi
 62.159.1. Abrosz, lakodalmi
 62.160.1. Abrosz, lakodalmi
 62.161.1. Gatya, ünneplő
 62.162.1. Fejkendő, "Felső kendő", ünneplő
 62.163.1. Fejkendő, "Alsó kendő", hétköznapi
 62.164.1. Fejkendő, "Fejre való-tilángli kendő" /ünnepi/
 62.165.1. Vállkendő, "Nyakravaló tilángli kendő" ünnepi
 62.166.1. Ing, "Félümög", női rövid ing
 62.167.1. Ing, "Félümög", női rövid ing
 62.168.1. Ing, "Félümög", női rövid ing
 62.169.1. Ing, "Félümög", női rövid ing
 62.170.1. Alsószoknya, ünnepi
 62.171.1. Pendely, "Péntől"
 62.172.1. Zsebkendő
 62.173.1. Vállkendő, "Nyakravaló"
 62.174.1. Szoknya, "Cibelin szoknya", felső-szoknya, téli
 62.175.1. Alsószoknya, "Slingót szoknya", ünnepi
 62.176.1. Férfikabát
 62.177.1. Alsószoknya
 62.178.1. Fejkendő, "Alsókendő", "Hátrakötő kendő", ünnepi
 62.179.1. Vászontarisznya, "Szórtarisznya"
 65.118.1. Női mellény /ünnepi/
 66.210.1. Férfikalap, "rozmaringos, rózsás kalap"
 66.210.2. Babakalap, "rozmaringos, rózsás kalap"
 75.3.1. Karádi himzés
 75.3.2. Férfiing
 75.3.3. Férfiing
 75.3.4. Férfiing
 75.3.5. Férfiing
 75.3.6. Férfiing

+ Főzõcaualak: 5672 /2 db

15.
166/85

A karádi honismereti gyűjtemény tárgyaiból, a táj-
házban szereplők jegyzéke

Köpülőfazék; 81. 36.32.

Fazék; 81.36.2.

81.36.8.

81.36.6.

81.36.30.

81.36.15.

81.36.31.

Tarkedli sütő; 81.36. 13.

Mángorló lapicka; 81.36.42.

Savanyítósfazék; 81.36.3v

Ecetes korsó; 81.36.12.

Tejespohár ; 81.36.10.

Korsó ; 81.36.4.

Mosófa ; 81.36.43.

Szék ; 81.36.48.

Szék ; 81.36.47.

Csizmahuzó ; 81.36.44.

Kapitány Orsolya

1982. okt. 28.

A muzeum szakleltárából az iskola gyűjteményébe
visszakerült kerámi tárgyak jegyzéke

- 2 db, favilla
- 2 db sütőlapát
- 1 db mángorló lapicka
- Fazekak; 81. 36.24. , 81.36.37.,81.36.25.,81.36.28.,81.36.34.,
81.36.2., 81.36.22.,
- Vajköpülő; 81.36.35.,81.36.19.,
- Mázás kiskorsó
- Mosdótál korsóval; 81.36.38.1-2
- 2 db arckép
- 8 db vasaló
- Mosófa ; 81.36.40.
- 1 db kukoricamorzsoló
- 2 db boros korsó
- Fazék;; 81.36.20., 81.36.14.
- Korsó ; 81.36.26.
- Köpülő 81.36.29.
- Tejesfazék 81.36.16.
- " leltári szám nélküli
- " 81.36.78.
- Bögre 81.36.7.
- Korsó 81.36.8
- Fedő 81.36.39.
- Tejfölös pohár 81.36.1.
- Kotyogtató 81.36.27.
- Korsó 81.36.5.
- Légyfogó 81.36.23.
- Olajoskorsó 81.36.36.

A tárgyakat a tájház padláásán helyeztük el ideiglenesen.
 A jegyzékekből Kap; Községi Közös Tanács
 Alt. Isk. igazgatója
 Herk Mihály ny. tanár.
 R,R,M. irattár

1982. okt. 28.

Kapitány Olblyz

Stimmrechnung

166/85

Stimmen, in a mai ragon
 a Jovadi Hagler's Jatsi Bobajja-
 ban gualletott tujarat uisbalaptan.
 Koretliem a misseemal seember mich.

'85. Julius 9.

Mein Gutes!
 Thunders Lieder!

1
166/85
28.
Húsvéti díjazás

1 db felvett érem a "bapt" és
1 db fűző "korsó" felvétel, melyet
a mai napra a Sm. Rippl-Rónai,
Museum által Adami Gyulaéval és
Kudorvári Jánoséval, a karácsi
tájkép készítésére

1882. aug. 18.

Dr. László Hársi

Álismörðing

166/86

1985. júlíus 9-ey a Jarváði
 Högskóla Jafnaðingur 5 dt Jón-
 zist útskráttan. A miðmenning
 Samber Jafnaðingur miðs.

'85. júlíus. 9. Felden Ozkáné

Atvétel a diszkrédu

5 db karádi linzéről

[1 párná belet]

3 párnaluzat

[1 fűkés bléz]

— belet a mai

napon a kaposvári Rippel-Római Múzeum
átvett Ferdinánd Országától a karádi
kiállítás céljaira.

1982. aug. 17.

Lautsich dr. Imre
Mária

Átvételi elismerő

5 db karádi liusé'ról, melyet
 a mai napon a Sm. Rippl-Rónai
 Múzeum átvett a karádi liusószár-
 tól a helybeli lideltés céjére

1982. aug. 18.

L. Zurelléna

Ar

166/85

KARÁDI TÁJHÁZ
Kiállítási forgatókönyve

A kiállítás címe: Karád multja
Karádi textilek

Rendezője: dr.Imre Mária tud.munkatárs

A kiállítás célja: A községben gyűjtött és a XIX. század második feléből valamint a századfordulóról származó butoranyag hagyományos elrendezésével - Karád község népi lakáskulturájának bemutatása. Ugyanezt a célt szolgálja a konyha korabeli berendezése is. A hátsó kiállítótérben bemutatott karádi textilek képet adnának a szövés és himzés gazdag hagyományáról. Együttal rámutatnánk a karádi textilek és a helybeli viselet összefüggéseire is.

A lakószoba szöveges tablói összegeznék Karád néprajzának néhány fontos jellegzetességét. Így szólnánk Karád települési arculatáról, lakosságáról, a helybeli iparosok sokrétű tevékenységéről, az iparosok környezetformáló szerepéről, a lakosság életmódjáról, annak változásáról, a község hagyományairól.

A hátsó szobában archiv/^{és új} fotók, szöveges tablók valamint tárgyi anyag kiállításával mutatnánk be a karádi kendermunkák régi és újabb változatait. Illusztrálnánk a fehér himzés és a díszítő-öltések variációit. Nyomon kísérhetnénk a használati textilek/asztali-könyhai ruhák, törölközők stb./valamint a viseleti darabok /ingek, fej-és vállkendők stb./változását, és a himzés napjainkban betöltött szerepét, hagyományát.

Szöveg:

Karád Külső-Somogy egyik legrégebb települése. Határa a népvándorlás korától lakott.

Okleveles adatokban Karád neve Cariag, Karadi, Karad, Kárád, Nagy-Karád, Karod változatokban fordul elő.

Kezdetben a veszprémi prépost, majd az 1130-as évek közepétől a pannonhalmi bencések birtokolják. Később a székesfehérvári káptalan és a lövöldi karthausi szerzetesek tulajdona.

A török hódoltság idején városi majd mezővárosi rangban, mint járási székhely: Nagy-Karád nahie adózott. A karádi nahie-hez tartozott többek között Kis-Karád, Csepely, Alsó-Kötcse, Felső-Kötcse.

A megfogyatkozott katolikus magyar lakosság helyébe a XVI. század második felétől rácok, szerbek és oláhok/martalócok/ települtek.

Ezidőben Karád két várával /Alsó- és Felső vár/ komoly hadierősségnek számított.

A XVII. században a török alól felszabaduló karádi birtokot a veszprémi püspök kapja adományként. A hagyomány szerint Biró Márton püspök az 1740-es években székelyeket telepít a vidékre.

A XVIII. században a környező kisebb falvak /Királykér, Ölyvös, Kis- és Nagy-Told, Kovászna, Fehéregyház/ Karáddal egybeolvadnak.

Karád XVIII.-XIX. századi gazdálkodása jelentősen megszabta a nagyszámu iparos népesség foglalkozási irányultságát.

A kiterjedt erdőségek faanyagát nagyobbrészt a helybeli ácsok, bognárok, kádárok, asztalosok dolgozták föl.

A vidék fejlett juhtenyésztésére épült a karádi gyapjufeldolgozás; a kallósok munkája, a szürszabók, kalaposok háziipara.

A XVIII. században Karádon két céh alakult: 1748-ban a takácsok és 1792-ben a fazekasok alakították meg szervezetüket.

A falu kézművestársadalma a XIX. századra kibővül. A környék ellátására számos kontár is tevékenykedik.

- A jelenlegi időkig fönmaradt a falu halmazos település-szerkezete.

Karád építészeti arculata összetett. Házai egyaránt megőrizték a Balaton-vidéki klasszicizáló jellegét; az oszlopos oldaltornácot "ámbitust" és a Kapos-menti csüngő-erészes változatot. Előfordul a Belső-Somogyban gyakori ún. "lopott tornác" is. Az épületek nagyobbrészt tömés-faluak és zsuppfedelűek voltak. A századfordulótól általánosabb a téglafalazás és a cserépfedés.

Karád népi lakáskulturáját a mult század végétől erősebb polgári hatás éri. Ennek ellenére egyes butordarabokon; pl. festett ládák, sublótos láda, esztergált lécváz, gyékényfonatu karos székek -/"busuló v. zsölleszék"/- en megfigyelhetünk helyi sajátosságokat.

Kiállításunk válogatott butoranyaga a századfordulón érvényes, hagyományos elrendezési módot követi.

Ekkor válik általánossá a paraszti lakásbelsőben egyes tárgyak diszitó jellegű használata.

Az 1950-es évekig sok kendert termeltek. Házaknál fontak, a vászna~~t~~ takáccsal szövették.

A karádi fehérhimzés kezdetben kender - később un. feles /pamut+kender/ vászon alapanyagra készült.

A mintát rendszerint előre kirajzolták. A motívumok a vászonhimzés alapelemeinek - a lyuk-és laposhimzés, szalagöltés, darázsolás, slingelés, száröltés kombinációjából alakulnak. Az öltéstechnika s az alapmotívum sok rokonságot mutat a környező vidék /Kapos-mente/ himzésanyagával. A mintaelemek összeállítása azonban Karádon sajátosan gazdagabb.

Gyakori minták:korsós,kerekes,pacalos,szilvamagos, szedres, tölgyfalaveles,rózsás,tulipános,nyolcas szőlős,kigyós szőlős.

A helybeli nagymultu himzéskulturát Tautner Ilona elevenítette föl. A 1930-as évek elejétől a karádi asszonyok az ő vezetésével készítették a hagyományos fehér és az újabb ízlést követő színes himzést.

A fehérhimzést a múlt században a női és férfi ingekre; pendelyre,vállkendőkre,zsebkendőkre alkalmazták.

Bár az 1910-20-as években leghamarabb a himzett vászon férfi viselet tűnik el, mégis a régies diszítés legváltozatosabban a férfi ingek "burításán" /ingelő/ él legtovább. A férfi ingek "lénzőjére" /kézelő/ néha piros kereszt szemes himzést ~~alkalmazták~~ készítettek.

A divatváltással használatba került gyolcsingeket már nem himezték.

A női viseletdarabok közül különösen a felsőruhaként hordott "kisümög-félümög" "burítására",szűk ujjára, valamint a "dudos ümög" bő, "bokrétás" ujjaszélére került fehér himzés.

Karád gazdag népzenei világának feltárására a századelőn több neves kutató vállalkozott: [REDACTED] Kodály Zoltán, Vikár Béla és Lajtha László.

Happ József gyémánt-és vasdiplomás ny. pedagógus 1977-ben így emlékezik Kodály karádi népzenei gyűjtéséről:

"Az 1920-as években országgyűlési képviselőválasztás volt a somogy megyei tabi járásban. A képviselőségre Turchányi Egon is pályázott, de mivel pap létére a plébánián nem kapott szállást..családomnál mindezt minden alkalommal meg is kapta. Turchányi a kortes időszak alatt többször járt Karádon s megismerte a nép életét:örömét bánatát, jókedvét humorát s mindennek hírét magával vitte Budapestre.

Ott baráti viszonyban volt a Dávid családdal, melynek legfiatalabb tagja Dávid Gyula Kodály Zoltán tanítványa volt. Turchányi ajánlotta Dávid Gyulának, hogy menjen le Karádra népdalt gyűjteni. Így kezdődött a kapcsolat...Ő le is jött hozzánk...sokat gyűjtött, s...Kodály Zoltánnak beszámolt a végzetekről. Kodály olyan elégedett volt az eredménnyel, a sok eredeti dallammal, hogy ő maga is leutazott Karádra. Ekkor a jó énekes férfiakat és nőket én az iskolába hívtam, ott a fonográfba énekeltek azon nyomban vissza is hallhatták a hangjukat...

Amikor néhány napos karádi tartozkodás után hazautazott, az "Est" c. napilap munkatársa falkereste otthonában és megkérdezte tőle: -Eredményes és érdekes volt -e a karádi utazás? A Mester elővette a viaszhengett és a fonográfon lejátszotta a csak Karádon ismert dallamot:

"Elvetettem a lenemet felibül,
hej a lenem, sárga lenem majd megaranyszik"

és röviden csak ennyit felelt: -Ez az egy dallam megérte a karádi utazást. 1934-ben Kodály ismét meglátogatta Karádot és folytatta a népdalgyűjtést.... 1934 őszén a "Karádi nóták" nyomtatásban is megjelent a Magyar Kórus kiadásában."

Itt nevelte a falu ifjuságát Gárdonyi Géza 1881 októberétől 1882 augusztusáig.

Az 1930-as évek közepén Karádon Happ József szervezte meg a helybeli Gyöngyösbokrétát.

7.

KIÁLLITÁSI INSTALLÁCIÓ

Tárlók:

álló tárló 4 db mérete: 1,50 x 0,40
1,80 magas

fekvőtárló 1 db mérete: 1,30 x 50
85 cm magas

Szöveges tábló:

9 db 50x50-es méretben /6db az első szobába
3db a hátsó szobába/

Fényképek:

10 db 50x50-es méretben / a hátsó szobába /

Öltöztethető bábú

2 db egy női és egy ffi figura

A fotók kasirozásához lehetőleg minimum 12 mm vastag
rétegelt lemez szükséges

A tárlókba kisebb feliratok szükség szerint

81/45

I G É N Y L Ő L A P

restaurálási munkára

Régészet néprajz iparművészet ujkortörténet
A tárgy megnevezése; leltári száma: lsd. feloldalon
Kardai tőplöz kézilanyaga

A kért kezelési mód:
tisztítás konzerválás restaurálás ipari felújítás

A kért határidő: 1981. okt. 15.

K a p o s v á r , 1981;hó.....nap Kapitány Ösköl
muzeológus

A fenti munkát változtatás nélkül; - a következő változtatással engedélyezem:

Egyeztetett határidő:
restaurátor csop.
vez.

VII. napló
Kezelési napló lapszám: 1981 / 64-68. lap
VIII. napló
1981 / 69-71

Marton Ilona
restaurátor

A kezelt tárgyat /tárgyakat/ átvettem.

K a p o s v á r , 1982;hó.....nap Kapitány Ösköl
muzeológus

ingyeh: R 10.917 ✓
62.149.1 ✓
62.156.1 = holding ✓
62.166.1 ✓
62.167.1 ✓
65.83.1 ✓
66.17.1 ✓
66.18.1 ✓
R 66.19.1 ✓
R 66.20.1 ✓
R 66.21.1 ✓
66.22.1 ✓

R + 1 db 1. + 2. uellev

párna: 10.265 ✓
10.266 ✓
10.267 ✓
10.268 ✓
10.269 ✓
10.270 ✓
10.271 ✓
10.272 ✓
10.273 ✓
10.274 ✓
10.744 ✓ + R1

mandzetta: 3016 ✓ R
3018 ✓ R
3021 = 1 part R

ingyehzett eleje:
755 - fil ✓ R
R 773 - fil ✓
756 - fil ✓ R
757 - fil ✓ R
R 759 - fil ✓
763 - fil ✓ R
765 - fil ✓ R

ingyehzett eleje: R 3006 - fil ✓
R 3008 - epe'oz ✓
R 3009 - - - ✓
R 3012 - - - ✓
R 3014 - fil ✓
R 10.923 - fil ✓
R 31. + 2. uellev

vekanha: 62.103.1 ✓
62.153.1 ✓
62.154.1 ✓
62.152.1 ✓
62.106.1 ✓

abrosz: 62.105.1 ✓
62.157.1 ✓
62.158.1 ✓
62.159.1 ✓
62.160.1 ✓

mintakendo: 66.26.1 ✓
karadi knto: 75.8.1 ✓

166/86

KARÁD MULTJA, KARÁDI TEXTILEK

Karádi Tájház vezetője

Karád Külső-Somogy egyik legrégebb települése. Határa a népvándorlás korától lakott. Okleveles adatokban Karád neve Cariag, Karadi, Karad, Karád, Nagy-Karád, Karod változatokban fordul elő. Kezdetben a veszprémi prépost, majd az 1130-as évek közepétől a pannonhalmi bencések birtokolják. Később a székesfehérvári káptalan és a lövöldi karthausi szerzetesek tulajdona.

A török hódoltság idején városi, majd mezővárosi rangban, mint járási székhely; Nagy-Karád nahie adózott. A karádi nahie-hez tartozott többek között Kis-Karád, Csepely, Alsó-Kötcse, Felső-Kötcse.

A megfogyatkozott katolikus magyar lakosság helyébe a XVI.század második felétől rácok, szerbek és oláhok /martalócok/ települtek. Ezidőben Karád két várával /Alsó és Felső vár/ komoly hadierősségnek számított.

A XVII. században a török alól felszabaduló karádi birtokot a veszprémi püspök kapja adományként. A hagyomány szerint Biró Márton püspök az 1740-es években székelyeket telepít a vidékre.

A XVIII. században a környező kisebb falvak /Királykér, Ölyvös, Kis- és Nagy-Told, Kovászna, Fehéregyház/ Karáddal egybeolvadnak.

Karád XVIII-XIX.századi gazdálkodása jelentősen megszabta a nagyszámu iparos népesség foglalkozási irányultságát. A kiterjedt erdőségek faanyagát nagyobbbrészt a helybeli ácsok, bognárok, kádárok, asztalosok dolgozták föl.

A vidék fejlett juhtenyésztésére épült a karádi gyapjufeldolgozás: a kallósok munkája, a szürszabók, kalaposok háziipara. A XVIII. században Karádon két céh alakult: 1748-ban a takácsok és 1792-ben a fazekasok alakították meg szervezetüket. A falu kézművestársadalma a XIX. századra kibővül. A környék ellátására ekkor számos kontár is tevékenykedik.

Karád építészeti arculata összetett. Házai egyaránt megőrizték a Balaton-vidéki klasszicizáló jelleget; az oszlopos oldal-tornácot "ámbitust" és a Kapos-menti csüngőereszes változatot. Előfordul a Belső-Somogyban gyakori un. "lopott tornác" is. Az épületek nagyjából tömésfalúak és zsupfedelűek voltak.

A századfordulótól általánosabb a téglafalazás és a cserépfedés. Karád népi lakáskulturáját a múlt század végétől erős polgári hatás éri. Ennek ellenére egyes butordarabokon pl. festett ládák, sublótos láda, esztergált lécváz, gyékényfonatu karos székek - /"busuló v. zsölleszték"/-en megfigyelhetünk helyi sajátosságokat. Kiállításunk válogatott butoranyaga a századfordulón érvényes, hagyományos elrendezési módot követi. Ekkor válik általánossá a paraszti lakásbelsőben egyes tárgyak diszitő jellegű használata.

Az 1950-es évekig sok kendert termeltek. Házaknál fontak, a vásznat takácsal szövették. [A karádi fehérhimzés kezdetben kender - később un. feles /pamut+kender/ vászon alapanyagra készült. A mintát rendszerint előre kirajzolták. A motívumok a vászonhimzés alapelemeinek - a lyik-és laposhimzés, szalagöltés, darázsolás, slingelés, száröltés kombinációjából alakulnak. Az öltés-technika s az alapotívum sok rokonságot mutat a környező vidék /Kaposmente/ himzésanyagával. A mintaelemek összeállítása azonban Karádon sajátosan gazdagabb.

Gyakori minták: korszós, kerekés, pacalos, szilvamagos, szedres, tölgyfaleveles, rózsás, tulipános, nyolcas szőlős, kígyós szőlős.

A fehérhimzést a múlt században a női és férfi ingekre; pendelyre, vállkendőkre, jegykendőkre alkalmazták. Bár az 1919-20-as években leghamarabb a himzett vászon viselet tűnik el, mégis a régies diszítés legváltozatosabban a férfi ingek "burításán" /ingelő/ él legtovább. A férfi ingek "lénzőjére" /kézelő/ néha piros keresztzemes himzést készítettek.

A divatváltással használatba került gyolcsingeket már nem himzettek.

141.

A női viseletdarabok közül különösen a felsőruhaként hordott "kisümög-félüemög" "burítására", szükujjára, valamint a "dudos ümög" bő, "bokkrétás" ujjaszélére került fehér himzés.

Karád gazdag népzenei világának feltárására több neves kutató vállalkozott: Dávid Gyula, Kodály Zoltán, Kertész Gyula, Kerényi György, Vikár László és Olsvay Imre.

Kodály Zoltán gyűjtőútjának eredményét "Karádi nóták" címmel 1934-ben jelentette meg.

Itt nevelte a falu ifjuságát Gárdonyi Géza 1881 októberétől 1882 augusztusáig.

Az 1930-as évek közepén Karádon Happ József szervezte meg a helybeli Gyöngyösbokkrétát.

8.

166/86

KARÁDI TÁJHÁZ
kiállítási forgatókönyve

A kiállítás címe: Karád multja
Karádi textilek

Rendezője: dr. Imre Mária tud. munkatárs

A kiállítás célja: A községben gyűjtött és a XIX. század második feléből valamint a századfordulóról származó butoranyag hagyományos elrendezésével - Karád község népi lakáskulturájának bemutatása.

Ugyanezt a célt szolgálja a konyha korabeli berendezése is.

A hátsó kiállítótérben bemutatott karádi textilek képet adnának a szövés és himzés gazdag hagyományáról. Együttal rámutatnánk a karádi textilek és a helybeli viselet összefüggéseire is.

A lakószoba szöveges tablói összegeznék Karád néprajzának néhány fontos jellegzetességét. Így szólnánk Karád települési arculatáról, lakosságáról, a helybeli iparosok sokrétű tevékenységéről, az iparosok környezetformáló szerepéről, a lakosság életmódjáról, annak változásáról, a község hagyományairól.

A hátsó szobában archiv és ujfotók, szöveges tablók, valamint tárgyi anyag kiállításával mutatnánk be a karádi kendermunkák régi és újabb változatait. Illusztrálnánk a fehér himzés és a diszitó-öltések variációit. Nyomon kísérhetnénk a használati textilek /asztali-konyhai ruhák, törölközők, stb/ valamint a viseleti darabok /ingek, fej- és vállkendők stb/ változását, és a himzés napjainkban betöltött szerepét, hagyományát.

Szöveg:

Karád Külső-Somogy egyik legrégebb települése. Határa a népvándorlás korától lakott.

Okleveles adatokban Karád neve Cariag, Karadi, Karad, Karád, Nagy-Karád, Karod változatokban fordul elő.

Kezdetben a veszprémi prépost, majd az 1130-as évek közepétől a pannonthalmi bencések birtokolják. Később a székesfehérvári káptalan és a lövöldi karthausi szerzetesek tulajdona.

A török hódoltság idején városi majd mezővárosi rangban mint járási székhely: Nagy-Karád nahie adózott. A karádi nahie-hez tartozott többek között Kis-Karád, Csepely, Alsó-Kötcse, Felső-Kötcse.

A megfogyatkozott katolikus magyar lakosság helyébe a XVI. század második felétől rácok, szerbek és oláhok /martalócok/ települtek.

Ezidőben Karád két várával /Alsó- és Felső vár/ komoly hadierősségnek számított.

A XVII. században a török alól felszabaduló karádi birtokot a veszprémi püspök kapja adományként. A hagyomány szerint Biró Márton püspök az 1740-es években székelyeket telepít a vidékre. A XVIII. században a környező kisebb falvak /Királykér, Ölyvös, Kis- és Nagy-Told, Kovászna, Fehéregyház/ Karáddal egybeolvadnak.

Karád XVIII-XIX. századi gazdálkodása jelentősen megszabta a nagyszámú iparos népesség foglalkozási irányultságát.

A kiterjedt erdőségek faanyagát nagyjából a helybeli ácsok, bognárok, kádárok, asztalosok dolgozták föl.

A vidék fejlett juhtenyésztésére épült a karádi gyapjufeldolgozás; a kallósok munkája, a szürszabók, kalaposok háziipara.

A XVIII. században Karádon két céh alakult: 1748-ban a takácsok és 1792-ben a fazekasok alakították meg szervezetüket.

A falu kézművestársadalma a XIX. századra kibővül. A környék ellátására számos kontár is tevékenykedik.

A jelenlegi időkig fennmaradt a falu halmazos településszerkezete.

Karád építészeti arculata összetett. Házaik egyaránt megőrizték a Balaton-vidéki klasszicizáló jelleget; az oszlopos oldal-tornácot "ámbitust" és a Kapos-menti csüngőereszes változatot. Előfordul a Belső-Somogyban gyakori ún. "lopott tornác" is. Az épületek nagyjából tömésfalúak és zsuppfedelűek voltak. A századfordulótól általánosabb a téglafalazás és a cserépfedés.

Karád népi lakáskulturáját a múlt század végétől erős polgári hatás éri. Ennek ellenére egyes butordarabokon; pl. festett ládák, sublótos láda, esztergált lécvázás, gyékényfonatú káros székek - "busuló v. zsölleszték" - en megfigyelhetünk helyi sajátosságokat.

Kiállításunk válogatott butoranyaga a századfordulón érvényes, hagyományos elrendezési módot követi. Ekkor válik általánossá a paraszti lakásbelsőben egyes tárgyak díszítő jellegű használata.

Az 1950-es évekig sok kendert termeltek. Házaknál fontak, a vásznat takácsal szövették.

A karádi fehérhímzés kezdetben kender - később ún. feles /pamut+kender/ vászon alapanyagra készült.

A mintát rendszerint előre kirajzolták. A motívumok a vászonhímzés alapelemeinek - a lyuk- és laposhímzés, szalagöltés, darázsolás, slingelés, száröltés kombinációjából alakultak. Az öltéstechnika is az alapmotívum sok rokonságot mutat a környező vidék /Kapos-mente/ hímzésanyagával. A mintaelemek összeállítása azonban Karádon sajátosan gazdagabb.

Gyakori minták: korszós, kerekés, pacalos, szilvamagos, szedres, tölgyfaleveles, rózsás, tulipános, nyolcas szőlős, kígyós szőlős.

A helybeli nagymultu hímzőskulturát Tautner Ilona elevenítette föl. Az 1930-as évek elejétől a karádi asszonyok az ő vezetésével készítették a hagyományos fehér és az újabb ízlést követő színes hímzést.

A fehérhimzést a múlt században a női és férfi ingekre; pendelyre, vállkendőkre, zsebkendőkre alkalmazták. Bár az 1919-20-as években leghamarabb a himzett vászon férfi viselet tűnik el, mégis a régies diszítés legváltozatosabb a férfi ingek "burításán" /ingelő/ él legtovább. A férfi ingek "lénzőjére" /kézelő/ néha piros keresztzemes himzést készítettek.

A divatváltással használatba került gyolcsingeket már nem himezték.

A női viseletdarabok közül különösen a felsőruhaként hordott "kisüömög-félüömög" "burítására", szűk ujjára, valamint a "dudog üömög" bő, "bokkrétás" ujjaszélére került fehér himzés.

Karád gazdag népzenei világának feltárására a századelőn több neves kutató vállalkozott: Kodály Zoltán, Vikár Béla és Lajtha László.

Happ József gyémánt- és vasdiplomás ny. pedagógus 1977-ben így emlékezik Kodály karádi népzenei gyűjtéséről:

"Az 1920-es években országgyűlési képviseléválasztás volt a somogy megyei tabi járásban. A képviselőségre Turchányi Egon is pályázott, de mivel pap létére a plébánián nem kapott szállást.. családomnál mindezt minden alkalommal meg is kapta. Turchányi a kortes időszak alatt többször járt Karádon s megismerte a nép életét: örömét bánatát, jókedvét humorát s mindennek hírét magával vitte Budapestre. Ott barátságban volt a Dávid családdal, melynek legfiatalabb tagja Dávid Gyula Kodály Zoltán tanítványa volt. Turchányi ajánlotta Dávid Gyulának, hogy menjen le Karádra népdalt gyűjteni. Így kezdődött a kapcsolat... Ő le is jött hozzánk...sokat gyűjtött, s ...Kodály Zoltánnak beszámolt a végzettekről. Kodály olyan elégedett volt az eredménnyel, s sok eredeti dallammal, hogy ő maga is leutazott Karádra. Ekkor a jó énekes férfiakat és nőket én az iskolába hívtam, ott a fonográfba énekeltek, s azon nyomban vissza is hallhatták a hangjukat...

Amikor néhány napos karádi tartózkodás után hazautazott, az "Est" c. napilap munkatársa felkereste otthonában és megkérdezte tőle: - Eredményes és érdekes volt-e a karádi utazás? A Mester elővette a viaszhengert és a fonográfon lejátszotta a csak Karádon ismert dallamot:

"Elvetettem a lenemet felibül,
hej a lenem, sárga lenem majd megaranyszik"

és röviden csak ennyit felelt: - Ez az egy dallam megérte a karádi utazást. 1934-ben Kodály ismét meglátogatta Karádot és folytatta a népdalgyűjtést... 1934 őszén a "Karádi nóták" nyomtatásban is megjelent a Magyar Kórus kiadásában."

Itt nevelte a falu ifjuságát Gárdonyi Géza 1881 októberétől 1882 augusztusáig.

Az 1930-as évek közepén Karádon Happ József szervezte meg a helybeli Gyöngyösbokrétát.